

Forn de calç de la cometa del Crespí

Oristà

Ubicació

Comarca: Lluçanès
Lloc/Adreça: Sector sud-oest del terme municipal
Emplaçament: A 4350 metres per pista forestal de la carretera B-431, punt quilomètric 63'300

Coordenades:

Latitud: 41.91242
Longitud: 2.04188
UTM Est (X): 420542
UTM Nord (Y): 4640496

Classificació

Número de fitxa: 08151 - 179
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Estructura en estat de ruïna.
Protecció: Inexistent
Número inventari: Sí, IPIC. 24.111.125
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: Ref. cad.: 009A00020
Fitxes associades:
[El Crespí](#)
Autoria de la fitxa: Jordi Compte i Marta Homs

Descripció

El forn de la cometa del Crespi es troba situat en una pendent al sud de la masia del Crespi, a la banda est del torrent Fondo. Es tracta d'una estructura circular de 3,60 metres de diàmetre i una altura interior que varia entre els 2'20 i els 3'40 metres d'alçada conservada, amb un esvoranc a la banda oest, banda oposada al marge en el qual està assentat el forn. Presenta un gruixut mur de pedra de 1,50 metres alçada.

Observacions:

La tercera imatge s'ha extret de l'Inventari de Patrimoni Industrial de Catalunya.

Història

Antigament, cada masia amb una certa entitat comptava amb un forn de calç dins les seves terres. La funció dels forns de calç era coure les pedres calcàries sedimentàries, riques en carbonat de calci, per obtenir calç. El procés de transformació de la pedra en calç es feia per combustió, en un forn de forma rodona a dins la terra o a la roca. Es necessitaven temperatures de 800°C perquè el carbonat càlcic s'alliberés de l'anhídrid carbònic i passés a òxid de calci. La calç obtinguda tenia moltes aplicacions: servia per emblanquinar, desinfectar, per ensulfatar les plantes contra les plagues i per a la construcció.

Però per aconseguir aquest procés es necessitava una preparació llarga i feixuga. Aquestes tasques duraven al voltant d'uns tres mesos i començaven entre el gener i el febrer, quan les feines agrícoles eren més escadusseres. Primer de tot, es necessitava combustible, que s'obtenia desbrossant el bosc. Aquesta llenya s'apilava en feixes anomenades fogots, d'un pes aproximat de 30 quilos. Per fer-nos-en una idea, per a un forn de 800 quintars de pedra (1 quintar = 40 quilos) feien falta uns 2.000 fogots.

El següent pas era la pesada feina d'arrencar la pedra idònia amb pics, malls i parpalines. Després es transportava la pedra i els fogots amb els carros fins al lloc on era situat el forn. Aquest s'omplia posant de forma circular les pedres depenent de la seva mida: a baix les més grosses i a dalt del "curull" les més petites. A la part inferior es deixava una finestra o "boca" per introduir-hi la llenya amb una mena de forca anomenada gavell.

Quan començava l'encesa, ja no es podia parar fins que el mestre calcinaire deia que la pedra era ben cuita. Un forn de la capacitat abans esmentada trigava de vuit a deu dies i quan els entesos deien que ja era al seu punt sellaven la boca del forn i la part superior o "curull" amb pedres i fang durant quatre o cinc dies més. Passat aquest temps ja era a punt per desenforar i transportar la calç en carros a la seva destinació per al seu ús.

Bibliografia

MESTRE, Pere (1998). Inventari del Patrimoni Industrial de Catalunya. Oristà. Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.

www.lafura.cat/suplements/arxius/arxius.htm

